

שביט אברהם (שטרן)

כינוי: "אברום"

נולד בעין חרוד 23.9.24

גויס לפלמ"ח מכדורי ב-1941

התגייס לצבא הבריטי ב-1942

הצטרף לחבורה ב-1944/5

ה ע ש נ ה ר י ש ' 0

נשלח ניצול שואה לארץ, דבר שהפך אותי לעריק מהצבא הבריטי. הובטח לנו הנשאים באירופה, שאחרי שנה, שנה וחצי, המוסד לעליה ב', יספק לנו סרטיפיקטים על מנת שנוכל לחזור הביתה בשלום. הבטחה זו בעצם לא מומשה, דבר שאילץ את כל אחד מאיתנו למצוא בעצמו דרך לחזור הביתה. ביקשתי מיהודה ארזי, לעלות על אוניית מעפילים ובדרך זו לחזור הביתה. יהודה אמר לי שבדרך זו אגיע רק לקפריסין (מקום גירוש המעפילים), עניתי לו שלא ידאג, שאני אגיע הביתה בדרך זו. הוא התנה את הצטרפותי לאוניית המעפילים "שבתאי לוז'נסקי", בכך שעלי להכין את כל הציוד הדרוש להפלגה זו.

הפלגנו למטפונטה ושם העלינו 700 מעפילים לאוניה. לאחר ההפלגה החלה סערה רצינית דבר שאילץ אותנו להיכנס למפרץ טרנטו ולחכות עד שוך הסערה. בזמן שהייה במפרץ, התברר שהאוניה דולפת ומים חודרים פנימה. ניסינו במשך יומיים-שלושה לתקן את הדליפה, אך ללא הועיל. לאור המצב החלטנו להפליג בחזרה עם העולים למטפונטה שם הורדנו אותם וחיכינו לאוניה הבאה. האוניה "שבתאי לוז'נסקי" הפליגה ריקה לתיקונים בפורטוונרה ליד לה-ספציה) חיכינו 10 ימים עד בואה של האוניה "חיים ארלוזורוב" משבדיה שבתוכה היו 700 נשים ניצולות שואה. האוניה "חיים ארלוזורוב" היתה אוניה חזקה, עשויה פלדה (של משמר החופים הקנדי). עלינו, כל 700 העולים של "שבתאי לוז'נסקי" לאוניה, בדרךנו לארץ. לאחר ארבעה ימי הפלגה, גילה אותנו מטוס בריטי, ולאחר מספר שעות, הופיעה מולנו משחתת בריטית. עד שהגענו כ-15 מייל מנמל חיפה, היו סביבנו שש משחתות בריטיות. הבריטים ניסו לשכנע אותנו להפליג ישירות לקפריסין, וכשהם ראו שאין כוונתנו להיכנע, הם החלו להשתמש בכוח על מנת להשתלט על האוניה. הקרב ארך מספר שעות, שבסופו הגענו לבת-גלים, ועלינו על שרטון כ-200 מטר מהחוף. במצב זה הבריטים ניסו לגרור את האוניה מהשרטון ולא הצליחו, אך הצליחו להשתלט על האוניה.

הבריטים החלו להעביר את המעפילים לאוניות הגירוש. בד בבד החלטנו שלושה חבר'ה מהפלי"ם, ישרוליק אברבור, ניסן לויתן ואני - אברום שביט, למרות המצב להגיע ישר הביתה. עוד בזמן ההפלגה מאיטליה הכנו סליק

הורי עזבו את עין-חרוד ב-1928 והיו בין מקימי ארגון ג' העמק להתיישבות, שהצטרף לארגון ב' ע"ש ויתקין והקימו ב-1930 את כפר ויתקין. אני הגעתי לוואדי חווארת לפני שכפר ויתקין קמה, כשהייתי בן שש או שבע. ב-1940 עברתי ללמוד בבית-ספר כדורי. למדתי שם בין השנים 1940-1942.

יגאל אלון ז"ל גייס אותנו לפלמ"ח מכדורי. היינו מחלקת "כדוריסטים" בפלוגה א' שיגאל היה מפקד הפלוגה. ערקתי מהפלמ"ח לצבא הבריטי, כי באותה תקופה לא היו תקציבים לאימונים ועברנו חרשים שלמים מבלי להתאמן. היות ולהורי היה משק בכפר ויתקין, אמרתי שלעבוד אני יכול במשק הורי, ולא לשם כך הצטרפתי לפלמ"ח. בצבא הבריטי, שרתתי בסרפנד (צריפין), באיסמעליה (מצרים), משם הועברתי ללוב, טוניס, משם חזרתי לארץ ומהארץ נשלחתי לאיטליה.

באיטליה לאחר שלושה שבועות, התחלתי לעסוק ב-T.T.G. ושם נשארתי שלוש וחצי שנים עד חזרתי הביתה. בתחקיר של ברכה אשל, מופיעה כל פעילותי באיטליה. הקשר שלי לעליה ב', התחיל ב-1943 אחרי שערקתי מהפלמ"ח (פלוגה א') לצבא הבריטי. הגענו פלוגת 544, חשמלאים, מכונאים בחיל ההנדסה בצבא הבריטי, לקירנאיקה - לוד (ברצ'ה, טוברוק, בנגזי, טריפולי). פגשנו שם לראשונה יהודים שחיו בלוב, שרצו לעלות לארץ. כל פעם שיצאה קבוצת חיילים לחופשה לארץ, היינו מצרפים בחור או שניים לקבוצה, עם פנקס חייל של אחד החברה שלא נסע לחופש, היינו מלבישים אותו בבגדי חייל ונוסעים לארץ. בדרך זו לא הגיעו הרבה עולים.

עיקר עיסוקנו שם היה לאסוף נשק בשדות הקרב, שהתחולל בין הבריטים לגרמנים והאיטלקים ולהעביר אותו לארץ. כשהגעתי לאיטליה בסוף 1943, עסקתי בהכשרת נוער איטלקי וניצולי שואה, ובגמר המלחמה עברתי לעבוד ב-T.T.G.

אחרי פרשת "לספציה", הבריטים החליטו להחזיר את כל החיילים הארץ-ישראלים הבית לארץ, וכדי שכל ארגון הבריחה, ההעפלה והרכש לא יתמוטט, הוחלט להשאיר באירופה 150 חיילים, בתור ניצולי שואה ולשלוח במקומם ניצולי שואה לארץ. בדרך זו נשארתי באירופה ובמקומי

שאפשר להסתתר בו, למקרה שהבריטים ישלטו על האוניה. ברגע שהבריטים החלו להעביר את המעפילים לאוניות הגירוש, נכנסנו לסליק והסתתרנו שם, משעה ארבע אחר הצהריים ועד חצות הלילה. בחצות זחלנו לדופן האוניה וקפצנו למים. שחינו לבת-גלים, שם הגענו לבית שיטרוליק הכיר והם טיפלו בנו, הכינו לנו אמבטיה חמה וארוחה חמה, שם נשארנו עד הבוקר. כבוקר יצרנו קשר עם המוסד לעליה ב' בארץ ודידק'ה בא והביא תעודות זהות בשבילנו. חזרתי הביתה כמו שהבטחתי ליהודה ארזי. לימים, ארבעים שנה אחרי אירוע זה, כשהתחלנו לאסוף חומר לכתיבת ספר על הקומנדו הימי וחוליית החבלה, שהיוותה את היסוד ל"שייטת" התברר לנו סיפור סביב האוניה בזמן שאנחנו הסתתרנו בה. משה נחשון (ליפסון), סיפר שהיות ו"חיים ארלוזורוב" היתה תקועה לא רחוק מהחוף, שתי ספינות משמר בריטיות, עגנו משני צידי האוניה, כדי לשמור עליה. שתי ספינות משמר אלה היו על הכונת של חוליית החבלה הרבה זמן, אך לא הצליחו להדביק להם מוקשים על מנת לפוצץ.

משה הגיע לחוף הקינונו בבת גלים, בבגדים ומעיל מעליו, על מנת להסתיר את המוקשים שעליו, שהיו מיועדים להדבקה על שתי ספינות המשמר הבריטיות. בחברתו היתה נערה שתפקידה לביים איתו מצב שהם כאילו באו לבלות על שפת הים (זה היה בפברואר בשיאו של החורף). הקינונו נסגר בשעה עשר בלילה ומשה הגיע עם הנערה כמה דקות לפני עשר. הוא התיישב איתה על שפת הים וכעבור כמה דקות, התיישב על ידם צנחן בריטי (כלנית) ולא עזב אותם עד שתיים לפנות בוקר. יוחאי בן-נון ז"ל (שהיה מפקד חוליית החבלה) הסתובב בסמטאות של בת-גלים וצפה במתרחש. כשהוא ראה שהשעה מאוחרת ועדיין הצנחן הבריטי לא עוזב אותם, הוא העביר שדר למשה לבטל את העניין, מאחר ולא יספיק הזמן לשחות, להדביק את המוקשים ולחזור, וכך בוטלה פעולת הפיצוץ.

כשמשעה גמר לספר את סיפורו, על המוקשים שלא הודבקו לספינות המשמר הבריטיות, נדהמתי מסיפורו, שכן ספינות המשמר הללו, שמרו על "חיים ארלוזורוב" בעוד שלושתנו: שיטרוליק, ניסן ואני, מסתתרים בסליק שהכנו מבעוד מועד למקרה תפיסה ע"י הבריטים. את הסיפור הזה לא ידענו ארבעים שנה ואם הוא היה מצליח במשימה והם היו מפוצצים את אוניות המשמר, הוא היה הורג את שלושתנו. משה הרגיע אותי ואמר, שרק היינו נפצעים, שכן הוא התכוון להדביק את המוקשים רק על ספינות המשמר ולדעתו היינו חוטפים רק מההרף ולא ישירות מהפצצות. צחוק הגורל במקרה זה, שבעצם הצנחן הבריטי (הכלנית) בעכבו את משה, הציל את חיינו. כשחזרתי הביתה בסוף פברואר 1947, עברתי כמה חודשים במשק הורי והייתי נפגש עם חבריי הפלי"מניקים ששירתו איתי באיטליה. חבריי סיפרו לי, שמתחילים להכין אוניות, לקראת הקמת חיל הים, וביקשו שאצטרף אליהם לאחת האוניות.

בבית ה"אדום" (מטה הפלמ"ח), נתקלתי לעתים בחברה שלא הכרתי, כשהתחלתי לחקור, מי הם נאמר לי שהם "זקס" (סודי). לבסוף התברר לי שזאת חוליית החבלה של הפלי"ם, וכמוכן שהצטרפתי אליהם.

בקיץ 1948 הגיעו הסירות הנפיצות מאיטליה ואיתן פיורנצו קפריוטי. הייתי בין 12 האנשים בקורס הראשון של הסירות הנפיצות, בהדרכתו של קפריוטי.

אחרי הטבעת הפארוק, ושולת המוקשים בחוף עזה ב-22.10.48, חיפשנו מקום מתאים להקמת בסיס קבע לחבלה הימית, והגענו לעתלית. שם במשך השנים, הוקמה שייטת 13 היא הקומנדו הימי. שירתתי בשייטת 13, כולל מילואים 40 שנה, מ-1948 עד 1988.

ב-55-1954 בן-גוריון גייס את בני המושבים, להציל את מושבי העולים בנגב מבחינה כלכלית ובטחונית (פדאיון). במסגרת קריאה זו, עסקתי בריכוז ענפי חקלאות בכל המושבים, בחברת "מת"ח" (משקי תעשייה חקלאית). בסוף 1955 החליף אותי בן-עמי מלכימן מכפר יחזקאל, שנרצח בדרכו לישובי הנגב ועל שמו נקרא בני הבכור.

בשנים 67-1956 עסקתי בבניית המשק שהיה מוזנח כל השנים.

בתקופת ההמתנה לפני מלחמת ששת הימים גויסתי למילואים לשייטת היות והשייטת לא היתה פעילה במלחמה זו, הצטרפנו לצנחנים בכיבוש רמת הגולן.

במלחמת יום כיפור הצטרפנו לצנחנים במטרה לפלוש לפורט סעיד דרך הים וזו למעשה המלחמה האחרונה שהשתתפתי בה.

ב-1969 הגיע נער צעיר מרוסיה בשם יאשה קז'אקוב, לימים יעקב קדמי. נפגשנו והוא סיפר שלא נותנים לו לספר מה קורה ביהדות רוסיה, מאחר ואנשי הממסד טוענים שזה יזיק ליהדות רוסיה. הזמנו אותו לבית העם בכפר ויתקין, אשר לשם הוזמנו אנשי כפר ויתקין וחברים רבים אחרים, ואז התגלתה לנו תמונה לא ידועה שמסקנתה היתה לצעוק ולעשות רעש גדול על מנת לשחרר את כל יהדות רוסיה.

משנת 1969 עד שנות התשעים (העליה הגדולה מרוסיה) ועד היום, עמדתי בקשר ישיר עם יאשה, ובשנת 1992 יצאנו בשליחותה של לשכת הקשר בראשותו של יאשה - יעקב קדמי לרוסיה, לגייס יהודים לעלות למדינת ישראל. במשלחת היו משה חלפון, נחום שפריר ואני.

המוטיב הראשי בהסברה שלנו ברוסיה, היה המקורות המשפחתיים שלנו מרוסיה ואוקראינה. בכל מקום שהגענו הסברנו, שאם הורינו לא היו עולים לארץ, היינו איתם ברוסיה וגורלנו היה כגורלם.

ב-1994 ערכתי סיור נוסף לרוסיה במסגרת לשכת הקשר. הגענו לבברויסק עיר הולדתו של אבי אשתי, ומצאנו שם את בית המשפחה. בחזרה לארץ הפלגנו מאודסה לחיפה, כדי לבדוק אפשרות להעלות עולים דרך הים. עד היום אני בקשר עם לשכת הקשר (נתיב).